

Sữa NESTLÉ HIỆU CON CHIM SỨC KHỎE CỦA TRẺ CON NHIỀU CHẤT BỔ

Bao thầu cho Chính-phủ Pháp Độc quyền bán cho các nhà thương, các nhà hộ sinh các nhà thương binh và các trường học (Lycées) ở khắp Đông-Dương

Việc trong nước

(Tiếp theo trang 2) Khoa học trong đời sống... 1) Phát triển quan niệm...

Chuyện táng đình

Làng Hòa Thành Hà, thuộc tổng Phú Quý họ, phủ Nam Kỳ, từ ngày có đất quan...

232) Nhưng để bất chuyển mà tin ty dân! Hiện nay còn có thể chuyển nghề...

HAIPHONG

TRƯNG SỞ

Ông Georges Huguenin làm việc ở Thuong-hoa-hà và hùn ở Hải-phong...

Sách tặng

- 1) Tiếng thơ do ông Dương-Linh Nguyễn -dưc-Hợp ở Hanoi soạn, giá 0.10. 2) Văn sĩ do ông Hồng Quang ở Hải-phong soạn...

泉 達 士 醫 中

Tinh-y

Nội-khoa, Ngoại-khoa, Nam-khoa, Phụ-nữ, Nhi-khoa, Nhân-khoa, Lao-thương, Khái-huyết, Hoa-liều, Độc-môn, Kỹ-nan, Tập-chứng.

Số nhà 65, đường GIA LONG - HUE

CHIẾN TRANH A - Ý

Sau ba ngày chiến đấu

Amara, 26 Dec. - 65 binh lính Ý chết và bị thương trong trận Abbi Addi...

Bây giờ người ta hiểu đích xác rằng: Chiến thắng này là một thắng lợi...

Sau đó quân A một lần nữa đánh phá những đơn vị Ý đóng trên mấy trại...

Trong lúc này, phía binh Ý đã trợ lực cho lực lượng một cách thiết thực...

Cuộc giao phong liên tiếp rồi đại tướng Regio về gọi thông điệp tới người khèn...

A buộc nhưng điều kiện sau này mới chịu hòa

London, 27-12 - Thông tấn Reuters được tin chính thức ở Addis Abeba...

- 1) Ý phải rút một số đơn vị khỏi vùng ngoài Addis Abeba; 2) Ý phải trả một số tiền bồi thường; 3) Các cường quốc công nhận A là một nước có chủ quyền...

Ý xây đắp thành trì ở quần đảo Dodécantse

Athènes, 26-12 - Bình như dân thị Ý đang nhiệt liệt tiến hành xây dựng thành lũy ở quần đảo Dodécantse...

... lực lượng binh đội máy bay Theo tin tức nhận được ở đây thì Y đã chế tạo ra loại Rhodés 1 200 tấn...

Nhiều học giả khác giới thì bảo thì rằng: Đợi hàng không Y ở cũ lâu...

Dịp may hiếm có !!!

Nhà thuốc NAM-THIÊN-ĐƯỜNG Hanoi là một nhà thuốc nam ra đời đã lâu năm, to nhất và danh tiếng nhất trong xứ Đông Pháp...

Xin các quý khách chiếu cố sẽ biết công hiệu và giá trị các thứ thuốc NAM-THIÊN-ĐƯỜNG thế nào.

Tổng cuộc NAM-THIÊN-ĐƯỜNG Hanoi Chẩn-nhơn kính cáo

...làm Anh phải lo kiểm đồng minh

London, 26 Dec. - Các cuộc đàm phán giữa những vị chuyên môn...

Người ta cho hay rằng: Những cuộc thương thuyết giữa hai bộ Tổng tham mưu Anh, Pháp vẫn rời đi hết quả mỹ mãn.

Nhật có phải can thiệp vào cuộc Ý-A không?

Addis Abeba, 26 Dec. - Bên nay đây đoán đại biểu ngoại giao Nhật...

Xưa rày chính phủ Nhật không có đại diện sự quân thay mặt mình trong nước A.

Sở quan Nhật cáo về đại diện trong cái danh mới đặt rồi ở gần bên súng điện của A...

Bất được một tên trộm mới 14 tuổi

HUÉ - Tối ngày 30 rạng 31 Décembre, có bọn trộm 5 đứa lần đầu nhà ông Viên Trầm ở làng Mộ-nhị...

Lý hương hội tên trộm nhỏ 14 tuổi có tên là Đại, 14 tuổi, con cụ lý trưởng Chuân, người làng Vong-tri...

Lý hương làng Mộ-nhị và nhà chủ đã giải tên Đại lên nộp cho quan Nam-lã, chưa biết tòa Nam-an sẽ tra xét ra sao.

VERRERIE LAMPISTRIE MINH-PHU HANOI

Xưởng chế-lạ các thứ đồ dùng bằng THỦY-TINH và các hạng đèn làm đá lâu năm. Công việc tinh xảo. Giá bán phải chăng.

Dùng sữa "LE GOSSE" rất tốt cho tất cả mọi người: có nhiều chất kem (Crème) rất tinh khiết.

ÉTABLISSEMENTS MORIN FRÈRES HUÉ - TOURANE - QUINHON

MÔN THUỐC TRỊ BỆNH THUỐC TRỊ CHỨNG Hai thứ thuốc này cũng giá mỗi hộp là: 1\$00 - nửa tá \$500

HU KHÔNG LƯƠNG-PHAT dịch-thuyết... Hạng lang vờ đờng giết hùn bạn mà cáo từ: - Thế là tôi chào bạn để có đi thêm nhiều chỗ khác nữa.

Đạt bằng phải nhàn nhàn, nhưng biết làm sao mà cảm giận được? Đối với các nhà kỹ giả đến phòng vấn.

Bây giờ Lai mộng mới cười lại mà trả lời một cách quả quyết: - Chỉ một mình cậu đi thôi, tôi ở lại Ba là, cậu cũng biết.

Đạt bằng phải đi một mình với mẹ vợ, trong chiếc xe hơi mà bà còn giữ lại, từ ngày đêm tang đến nay...

VẤN ĐỀ TRUNG NHẬT TRONG CON MẮT PHẢI HỌC GIẢ TRUNG NHẬT

1) BỨC THƠ CỦA HỒ-THỊCH, BÁC SĨ TRUNG-HOÀ, GỢI CHO THẤT-PHỤC-CAO-TIN, HỌC GIẢ NHẬT.
2) BỨC THƠ CỦA THẤT-PHỤC-CAO-TIN TRẢ LỜI CHO HỒ-THỊCH.

(Theo Phụ trương số 850)

« Học theo dân nước A, không phải là việc dễ dàng. Song ta xin kính cáo quốc dân Nhật bản: như một nước có 4 trăm triệu người mà bị ép đến cái chỗ « không ngã chày », đến cái chỗ « không abin được nữa », thế nào cũng có một ngày cần rằng làm liều một phen. Khi ấy chuẩn định bao nhiêu những xu vớ trung tâm về công thương, về văn hóa, về giáo dục gì gì, đều đặt vào dưới quả bom tàu bay và đạn súng lớn, là thứ ghê gớm giữa thế kỷ 20 này, tha hồ cho cá thây hóa làm một vũng « đất thiếu ».

« Năm trên, nhà lãnh tụ Nhật bản đã có cái khẩu, biện « ngoại giao đất thiếu » (領土外交). Nếu quân nhân Nhật bản như định xô Trung quốc vào cái chỗ « không ngã chày » thì tất nhiên đi vào một ngõ đường hẹp là đem chánh sách « đất thiếu » của Trung quốc để đổi phó với chánh sách « đất thiếu » của Nhật bản, chứ không nghĩ ngờ gì nữa.

« Ta sẽ đi có câu thứ hai: Nhật bản không nên khinh thị tâm lý cấu hện của một dân tộc có trên 4 trăm triệu người » là thế.

« Thân thiện ! Toàn thiện ! Nói suông như vậy vô ích, sao bằng nghĩ cách gì làm cho tiêu mối cấu hện kia là hơn.

« Quốc dân Nhật nên tự giác ngộ: Hai nước đánh nhau, nước mạnh chiếm thắng lợi là lẽ tất nhiên mà cái đó chưa phải là gieo mối cấu hện :

« Trung Nhật đánh nhau, sau không đầy 10 năm, vào khoảng Nga Nhật đánh nhau, Trung quốc phần đông hiện đồng tình với người Nhật ;

Nga Nhật đánh nhau, sau 4, 5 năm, trở cang đình đặng minh ; Phổ Áo đánh nhau, không bao lâu 2 nước trở thân kết thân... Bởi vậy nên ta nói đánh nhau không đủ gây mối cấu hện. Duy có thừa lúc nguy, đi vào chỗ yếu mà khiến cho người ta muốn giữ không giữ được, muốn đánh không đánh được, cái ngọn độc ác ấy, vô-sĩ-đạo nên làm thế sao ? Cái đó mới là kết mối cấu hện rất sâu, mà mối cấu hện ấy không khỏi có ngày phải đi vào con đường gọi là chánh sách « đất thiếu ». Trung quốc mà bỏ ra « đất thiếu », phải chăng là phúc và lợi của nước Nhật bản ?

Câu thứ ba

Câu thứ ba mà ta muốn nói là Quốc dân Nhật-bản cần phải đề đặt qui chuộng cái công nghiệp về vang đời quá khứ và tiền đồ vĩ đại ở tương lai.

« Công nghiệp vĩ đại của quốc dân Nhật-bản trên lịch sử 60 năm đã qua, không chỉ vinh dự riêng cho Nhật-bản mà cũng là cái thiêng liêng cả nhân loại. Ai đã đọc lịch sử Nhật-bản đều phải khâm phục, và hừng phấn. Song Đông-Triết có nói: « Ai cũng có đầu, ít hay có sau », một quốc gia có cái đời quá khứ vĩ đại mà một mai đổ sụp, sự ấy cũng thường. Ta không có ý chúc dữ cho người Nhật, nhưng cái gương sờ sờ đó :

« Lúc Tây-ban-nha đương thịnh, chiếm phần nửa Tây-ban-câu, đất thực dân khắp cả thế giới mà nay ra thế nào ?

« Nước Đức lên tới cang bằng hái, trước cái ngày Âu-chiến năm 1914, nào võ bị, chánh trị, văn

hóa, khoa học, triết học, công, thương, âm nhạc, mỹ thuật cho đến gì gì nữa, nước Đức cũng tự phụ là bậc nhất trên thế giới cả. Nước Đức không phải một nước cường thịnh lừng lẫy trên hoàn cầu sao ? Vậy mà trong 4 năm chiến tranh, sa vào cảnh phân loạn ngặt khở, hai mươi năm nay chưa khỏi phục lại được cái địa vị trước trận Âu chiến. « Trông sử lệ trên, chúng ta nên giác ngộ câu cổ ngữ : « việc người không nên lười biếng sau » rất có ý nghĩa. Thường thường công nghiệp tràm nam mà làm hư hỏng trong 2, 3 năm.

« Tiền đồ Nhật bản vẫn tốt đẹp, không có nước nào làm phòng bại được, trừ ra chính thân Nhật bản tự mình hủy hoại mình.

« Trước 3 năm đây, một nhà tử học chuyên gia nước Anh chỉ trích hành vi của phái quân nhân Nhật bản cho là cách hành vi « toàn cả dân tộc tự mỗ bụng ». Lời cảnh cáo của nhà làm sử Anh, đáng cho quốc dân Nhật nên tự tỉnh.

Rất phục Nhật bản mà cũng lo thay cho Nhật bản

« Ta là một người rất khen ngợi cái thành tích về vang của quốc dân Nhật bản ; ta cũng tưởng tượng tiền đồ của nước Nhật bản là Thiên hoàng muốn đời một giống « nào tình thân vô sĩ đạo, nào lãnh chết cần kiệm và quan niệm ái quốc của nhân dân Nhật bản, cho đến lãnh yêu đẹp, lãnh ham học, rồi là gồm cả ưu điểm 2 dân tộc Anh cái lợi và Đức ý chí làm một. Dân tộc quý hóa ấy có thể theo đường hòa bình phát triển một quốc gia tốt đẹp nhất ở Á đông cả người đời kính mến

khôn ngợi. « Nhưng ta quan sát cái chủ trương trên đường chánh trị Nhật bản gần mấy năm nay mà ta cũng lo thay cho Nhật bản :

1) Trên 60 năm nay, trên nền chánh trị, vẫn theo xu thế « dân trị hiền chánh », nhưng trong thời kỳ gần đây rõ đã dốt đoạn mất, lại trở thành chánh trị « vô nhân chuyên chánh ».

2) Một quốc gia có tiếng là kỹ luật trật tự lâu nay, mà gần đây trở ra cái hiện tượng kỹ luật dốt nát, khiến cho người ngoài không hiểu chánh quyền Nhật bản ở đâu và bình quyền ở đâu.

3) Một quốc gia rất tốt đẹp trở thành một quốc gia khùng đố. Ở giữa cái thế giới to lớn này, chỉ có kẻ cừ mà không có nước bạn.

4) Cái cuộc thế trên quốc tế do vô lực tạo thành, chỉ có một cách nhờ vô lực thật lớn để duy trì, nên quân bị phải lo khoách sung, quân bị khoách sung vô hạn chế, cang tăng thêm mỗi nghĩ kỹ trên quốc tế mà toàn thế giới thành đũa nham chằm việc quân khoách, gây ra cái chiến họa sau này.

« Đây 4 điều trên, đã đủ khiến cho người bàng quan lo thay cho Nhật bản.

Con đường dân tộc tự sát

« Một khối lớn thổ địa mới chiếm nắm trong tay, một dân tộc 4 trăm triệu người cừ bậc chưa trong lòng, một nước gần lục quân cường thịnh trên lục (chỉ Nga), hai nước hải quân mạnh ở trên biển (chỉ Mỹ Anh), đứng giữa cuộc thế trảng vì, dầu nhìn quang nhà chánh trị thông minh khôn khéo đến đâu, cần thận ứng phó mà hờ một chút dốt tung

ra cuộc nổ bùng, xiển vào con đường dân tộc tự sát !

« Đương trước bờ bầm mà gò cương ngựa lại », người xưa cho là việc rất khó, trên lịch sử chính trị, xưa nay ít thấy ai làm được. Nhưng hiền khở không bờ, quay đầu lại tức là bến. Cái nguy hiểm « không quay đầu », thật không thể tưởng tượng được ! Ta sẽ đi nói tiền đồ vị lai nước Nhật bản, vì ta không tin Nhật

bản hủy hoại là phúc cho Trung quốc hay cho thế giới, nên ta không nổ không cáo với quốc dân Nhật bản lời trong ngoặc trên.

« Sau cùng, ta rất cảm tạ cái can nghị của Thất-phục-cao-Tin làm sanh muốn nghe lời nói ta. Cái can nghị ấy, duy có đáp lại bằng cách nói thật.

« Kỳ sau sẽ đăng bức thơ trả lời Thất-phục-cao-Tin. »

Bài văn tế tám người chết vì thành đô ở Thượng-tứ

Hỡi ôi ! Kếp chạng vạ dưới mương sa sụp.

Mắt sần-Y thêm cay xót với thương đau ; Tinh anh em trong biển chung đầu. Lòng không thành há hững hồ ư học cốt. Nghi đồng hào nên chắt chua tinh ; Thấy oan qui cũng than chưa giọt. Hoàng gi ! Sự lệ làng quê,

Họa kỳ quái lệt. Thành nghiêng núi đổ, mạng sinh linh mà rồi quá để trừ ;

Thật nát xương mềm, phách tri giác mà xem đường sáu mọt.

Trời sao điên thế ? Sợ chông thành nhà ở lệ yếm già ;

Đất bá đời ru ? Thối no bụng hồn lộn phượng đại đột.

Chân trượng cao là dựa vững, lòng tin nên mặc phải phách lừa.

Cậy gió đứ mà thổi càn, cuộc biến khêu tới khi sáng sét.

Trông thấy quá đau ; thương thêm thêm xót.

Nên vash lòng son ; Khôe người mạng rớt.

Hỡi các vong linh !

Mắt sần một nỗi ;

Đa vàng chung lệt.

Nửa đàng đời ơn cho chớ, cũng chung trời đất, há rằng khác vạ khác chớ ;

Thị thành sương chôn làm áo, hia cá gái trai, thấy cũng là em là chị.

Vì ai một có quá tay ;

Đến nỗi tám thầy không sét.

Thương vì nỗi hạng người lao động, văn và bán thân nuôi miệng ; học đến đũa đến, vạ có chằng mà góa, oan có cha mà oái.

Thăm quá chừng sai kiếp phàn sanh ; thành linh mua vạ thào tai ; chất quá vô đũa, đá làm gương đeo đầu, gạch làm gieo đá m ruội.

Tội gì bọn trên núi trong chiếu ; mơ màng giữa giữa, thất nhiên đó họa, không đặng chờ chờ đợi anh năng.

Thù gì người gần đất xa trời, hai hợp chắt hơi, vô cơ cướp hồn, chẳng cho kịp chờ mai đợi mới.

Sát nhân đến thế ! hạo ông xanh còn công đạo, ngấm gương đời thất khổ hiểm đường sanh.

Phi lý đường này ! rằng can đó là vì trượng, nhà khoa học cũng khó ư-phương thuốc.

Xin chớ nghĩ thành cao là bờ dựa, đắp lâu mà đổ chông, có khi rời nhất đáng vô thường.

Nhưng còn mong máy tạo khác vòng xoay, phách từ mà hồn sanh, su là cũng thiên thu bất diệt.

Kiếp oan trái bất đầu là nặng nhẹ, tròng đường qua, lại ngắm nghĩ đường tới, đất một hồn dưới suối nằm im.

Huyệt ái tư bề thấy phải chua cay, tạn kỷ lời, khôn phớt vash kỷ lòng, hương một nỗi trước mồ xin đất.

Ô hỡi ! Thượng hương.

SÀO-NAM

— Con này, tiếp Hoàng đế đường đi trên đường bộ về Gê-va, ngày 10 hay 12 ngày về Ly-ông, và ngày 20 hay 25 thì đến Ba-lê.

— Nhắc đến sẽ nói lên...

— ... Đền rước ngài.

— Ông chỉ có mấy người theo hộ vệ, chúng sao nổi với bao nhiêu quân đội.

— Bao nhiêu quân đội kỳ sẽ đưa rước ngài về kinh thành Gê-va, con thiết tha quá trẻ nít! cơ khổ, con tưởng cái máy truyền tin nói, nói sau khi Hoàng đế lên bờ đến những 3 ngày: « Người soạn đoạt ngôi vua để lên tại Cen-nô với một vài người theo hầu; người ta đương đợi theo, là đúng sao? Hiện ngài ở đâu? Làm gì? con không biết chi cả, chỉ biết là bị người ta đuổi theo mà thôi. Phải! người ta đuổi theo như thế mãi cho đến khi đến Ba-lê mới dừng, không mất một viên đạn.

— Gê-va-nôp và Ly-ông là hai thành phố rất trung thành với vua, sẽ triệt đường ông chờ lại.

— Gê-va-nôp sẽ mở rộng cửa mà đón rước ngài, Ly-ông cũng vậy. Con phải biết rằng tin tức bên phải của con; cảnh sát phải của cũng nhanh nhẹn như cảnh sát của con: con có muốn chờ đợi không? Tại đó, con muốn đưa cha cuộc lễ hành của con, nhưng con đặt chân trên đất Ba-lê chưa được nửa giờ, cha đã biết rồi; chỗ trú của con, con chỉ nói với người lái xe chờ có nói với ai nữa đâu, thế mà cha cũng biết, và đến đây ngay khi con sắp sửa lại bàn ăn. Con rung chuông, bảo làm thêm một bữa nữa, để cha cùng ăn với cha vai.

Vinh-Pho nhìn cha như cách lấy làm lạ lắm:

— Tuyệt cha thông hiểu quá.

— Có gì khó hiểu đâu, các anh có quyền thế, tiền bạc, còn chúng ta chỉ cậy nơi lòng sắt sắn mà thôi.

Vinh-Pho vừa cười vừa nói:

— Sốt sắn.

BÁ TƯỚNG MÔNG = THẾ = TÔN

(LE COMTE DE MONTE-CRISTO)
PHÁP-QUỐC LỊCH-SỐ TIỂU-THUYẾT

Tác-giả: Alexandre Dumas

Dịch-giả: Nam-Son

— Phải, tốt sắn; người ta gọi sắt sắn là lòng rước rước vậy.

Ông Noa-Thê dơ tay lên rung chuông để gọi người bồi mà Vinh-pho không chịu gọi. Vinh-Pho nắm tay ông lại:

— Xin cha thông thả một chút, để nói cho hết câu chuyện.

— Còn cứ nói.

— Tuy số cảnh sát nhà vua ương dở, song nó cũng biết được một điều rất đáng sợ.

— Điều gì?

— Bộ dạng người đến nhà người-sơ-sai Kết-Nây sớm ngày ông này biến mất.

— A, cảnh sát kỳ mà biết điều kỳ sao? Bộ dạng người kia thế nào?

— Da sẫm, tóc, râu và mắt đen, áo xanh gài nút tời cò, nơi nút áo có đeo một dây từ bụng Bắc - đầu bội-tinh, đội nón rộng vành, và cầm cần mây.

— À! À! nó biết vậy? nó biết vậy sao lại không bắt đi để làm chi.

— Vì mất dấu, bôm qua bay bôm kia đi đó, tại góc đường Cô-hê-rông.

— Cảnh sát của các anh đại đội lắm.

— Nhưng rồi cũng có khi nó tìm ra người kỳ.

Ông Noa-Thê vừa nhìn chung quanh vừa nói:

— Nếu người kỳ không biết trước kia, chờ bây giờ nó đã biết trước rồi, thì nó đã đổi mặt, đổi y phục, còn gì nữa.

Nói đoạn ông đương dẩy cối áo, mở cà-vát, đi thẳng lại phòng rửa mặt của con ông, lấy con dao cạo, đánh chà-phô-g vào mặt, rồi cạo trụi bộ râu, bộ râu rất cần cho số cảnh-sát

đề nhieu người.

Vinh-Pho ngồi nhieu, sợ hãi và cảm phứt.

Cạo râu xong, ông rửa tóc cách khác, rồi lấy cái cà-vát mới đương nằm trên mặt rương để mà thắt vào, lấy cái áo mũ vàng của Vinh-Pho mà bận vào; đội luôn cái nón của Vinh-Pho, lại đứng trước gương soi nhìn thử, xem thích y lắm; rồi cầm cái cần của Vinh-Pho mà xây lại nói với Vinh-Pho:

— Con xem thử bây giờ số cảnh-sát của con có thể nhieu ra cha nữa không?

Vinh-Pho nói nhỏ:

— Không, thưa cha, ít nữa con mong như thế.

— Bây giờ, con phải lo mà làm cho tiêu những đồ cha để lại đó.

— Xin cha cứ an tâm.

— Phải, phải! con đã cứu cha; không bao lâu nữa cha sẽ đến ơn lại cho.

Vinh-Pho ngẩng đầu lên.

— Con cũng chưa chịu tin sao?

— Con mong rằng cha sẽ biết cha lầm.

— Con có gặp vua nữa không?

— Có lẽ.

— Con có muốn làm một nhà tiên tri trước mắt vua không?

— Tiên tri mà báo họa thì có vai sượng gì, có được tiếp đãi từ lễ đâu.

— Phải, nhưng một ngày kia, người ta cũng sẽ biết ơn; giả sử sau có cuộc Phục-Hưng, thì con lại được trọng đãi hơn ai hết, nghiêm nhiên là bậc danh thần trong triều chờ lại.

— Vậy con nên nói với vua những gì?

— Hãy nói như thế này: « Muốn tâu Bê-hê, người ta gọi Bê-hê về

địa thế nước Pháp, về dự luận các thành phố, và về cái nể của quân đội; người mà ở Ba-lê gọi là con thú dữ ở đảo Côt-xô, người mà No-ve gọi là kẻ soạn đoạt ngôi vua, ở Ly-ông gọi là Bô-na-bê-tô, và ở Gê-va-nôp gọi là Hoàng đế. Bê-hê tương người bị đuổi, phải trốn tránh, kỳ thiệt người ông đương đi tới, đi mau lắm đấy. Quân lính mà Bê-hê tương là đôi khất, một nhọc, ngã lòng, nên chỉ, chỉ chực mà trốn, kỳ thiệt là mỗi lúc mỗi thêm đông, không khác gì những viên gạch xây vào một vật gì từ trên cao rơi xuống. Muốn tâu Bê-hê, Bê-hê nên giao nước Pháp lại cho chủ chính của nó, cho người để chiếm nó chứ không phải mua nó, mà đi, đi mau, không phải vì sợ có điều nguy hiểm cho Bê-hê, vì người cứu đức của Bê-hê không sợ gì mà không tha thứ cho Bê-hê. Song làm cháu vua Xanb-Lu-y mà lại nhớ tương giặc A-côn, Ma-rân-gô, Ô-ti-ét-lit nơi tay cho sống thì nhục nhã quá. Gê-va, con có nói thì nói như thế; không thì thôi, đừng nói gì hết, đi đi, lên mà đi, đừng tự phụ về những việc mà con đã làm ở Ba-lê đây; nếu con đến mau thì bây giờ về cũng phải về mau; về đêm; vào cửa sau rồi đóng cửa năm im, đừng làm bại ai; vì, cha nói thiệt cho con biết, lần này chúng ta không phải làm lời thối đầu. Đi đi, con, Gê-va. Nếu con biết nghe lời cha dạy, hay là nói nghe lời bạn khuyên cũng được, thì con mới giữ được cái địa vị, cái chỗ làm của con. Và cũng là (ông Noa-Thê vừa nói thêm vừa mỉm cười) một phương pháp để cứu cha một lần nữa, nên vạn nhất cái cần chính trị

sẽ đưa con cao lên mà hệ cha xuống thấp. Taoi, chào con nhé. Lần sau con có đến Ba-lê, hãy ghé lại nhà cha chơi.

Nói vừa dứt lời, ông Noa-Thê xô cửa bước ra.

Vinh-Pho xanh mét và run rẩy, chạy lại cửa sổ, kéo hé tấm màn, nhìn theo, thấy ông đương điềm đi giữa hai ba người đương đứng nấp chỗ góc đường, có lẽ đã chực bắt người râu đen, áo xanh, và mũ rộng vành.

Vinh-Pho đứng đứng nhieu theo cho đến khi cha ông đi khuất vào ngã ba đường Bô-yt-xy. Rồi lật đại chạy lại quơ những đồ của cha ông để lại đó: cà-vát và áo thì vậy nhieu sát đây rương, mũ thì xếp nhieu vào đáy tủ, cần thì bỏ gậy, làm ba, mà bỏ vào lò lửa; lấy cái mũ khác ra chụp lên đầu, gọi người bồi phòng vào, tính tiền với nhà hàng, nhảy vào chiếc xe để chực sẵn. Đến Ly-ông thì được tin Bô-na-bê-tô đã về Gê-va-nôp, lại giật đường thấy người ta nào động làm; nên khi về đến Mặt-xây lại càng sợ hãi thêm.

XIII

Chính-phủ Trăm Ngày

Ông Noa-Thê nói rất đúng: việc quá mau như chớp. Ai nấy hẳn đã biết việc Nê-phá-Luân ở đảo Eo-bê về, việc rất kỳ, từ xưa đến nay chưa hề có, mà từ nay về sau chắc cũng không có.

Cái « cá » kỳ nó nặng biết bao nhiều, nhưng Lu-y XVIII lại chỉ ở một cách rất yếu đuối: ông đã không tin người nên cũng không tin việc. Tòa lầu quan chủ lẫn lộn những bất tặc càng tư tưởng mới do ông dựng

lên, nên móng chưa vững, nên chỉ một cái vẩy tay của Hoàng đế là đã làm sụp lán.

Vậy thì cái biết của Vinh-Pho không ích gì cho ông mà lại còn nguy hiểm cho ông nữa là khác, nên cái mê day Bê-đầu bội-tinh, ông phải đi kỳ.

Nếu ông Noa-Thê—rất có thể—lực dưới chính phủ Trăm Ngày vì những sự mạo hiểm của ông—không cho chủ cho thì hẳn là Vinh-Pho đã bị Nê-phá-Luân cách chức rồi. Thế là ông Noa-Thê đã đến ơn cho người che chở ông hôm trước.

Bao nhiêu thế lực của Vinh-Pho dưới triều Trăm Ngày, cái triều rất dễ đoán sẽ đổ ngay mai, chỉ dùng để che đậy đầu bí mật mà Đổng-Thê toan nói tung ra.

Chỉ quan Thâm-phán nhà vua bị cách chức, vì tình nghi là lãnh đạo đối với chủ nghĩa Bô-na-bê-tô.

Ông chủ tàu Mô-Ren mà chúng ta đã nói thuộc về phái đầu, lúc này tuy không có thế lực to lớn gì nữa, vì ông là người khôn ngoan và có hơi rụt rụt, cũng như các nhà buôn đảo bán tiền mà nên giàu có khác, và tuy bị các đảng viên Bô-na-bê-tô quá hăng cho là ôn hòa như nhuon, song ông cũng có thể kén nại một việc được; để đoán làm: việc kén nại kỳ có quan hệ đến Đổng-Thê.

Ông Vinh-Pho vẫn giữ được địa vị cùng quan chức của ông, và đảm cưới của ông vẫn nhất định, song phải hoãn lại chờ thời tốt hơn. Nếu Hoàng đế ngồi vững ngai vàng, thì ông phải làm bạn với một người đàn bà mà thân sinh ông sẽ tìm cho ông chứ không lo gì. Trái lại, nếu có cuộc Phục-hưng thứ hai, vua Lu-y XVIII trở lên ngôi, thế lực ông Thanh-mây Lãng càng tăng lên, thì đảm cưới ông lại càng dễ dàng hơn nữa.

Thế là quan quyền Thâm-phán để tạm làm quan tòa nhất ở Mặt-xây.

(Còn nữa)